

VAN KONINGSBRUGGEN

INEKE VAN KONINGSBRUGGEN

Gebaande aarde Beaten earth

Drs. Vincent Botella

Over het werk van Ineke van Koningsbruggen

Hoe zou het eruit zien, als de aarde zelf kon schilderen? Een stukje van het uitgestrekte landschap zelf dat voor even in de huid van een kunstenaar kruipt en een zelfportret maakt, en niet zoals wij de aarde en het land als buitenstaanders bekijken. *Zelfportret van een stuk boerenland*, zou dat kunnen heten. Schilder Ineke van Koningsbruggen (1943) heeft in de loop der jaren een speciale, heel intieme, band opgebouwd met de aarde zoals ze is op bepaalde plekken in het boerenland. Haar schilderijen ogen abstract, maar vormen in wezen een kernachtige samenvatting van haar ervaring in de door haar uitgezochte landschappen. En misschien wel van de ervaring die de landschappen hebben met haar!

Dat klinkt misschien zweverig, maar het is eigenlijk ontzettend fysiek en concreet en de welbespraakte en sportieve Van Koningsbruggen kun je moeilijk zweverig noemen, verre van. Het is zeer de moeite waard om de werkwijze van Van Koningsbruggen nader te bekijken, waarbij ze op non-verbale wijze in dialoog treedt met de ‘bedoelingen’ of de ‘bewegingen’ van het landschap op een specifieke locatie.

Haar intenties als kunstenaar zijn aan de ene kant heel hedendaags, door de abstracte, formele en conceptuele elementen die ze bevatten. Aan de andere kant is haar kunstenaarschap geworteld in een oude Europese, met name Franse, traditie van landschap schilderen. De Fransen waren de eersten die de essentiële waarden van de klassieke traditie, die meer dan tweeduizend jaar terugging, zochten in het landschap. Wanneer kunstenaars als Lorrain, Corot of Cézanne een landschap schilderden, dan benadrukten ze juist het duurzame en blijvende in dat landschap en de daarmee samenhangende elementen die voor ritme, maat, balans en harmonie zorgden.

On the work of Ineke van Koningsbruggen

What would it look like, if the earth herself could paint? A little piece of the vast landscape, that for a moment creeping under the skin of the artist and making a self portrait, and not like us viewing the earth and the land as outsiders. *Self portrait of a piece of farmland*, it could be called. Over the years, painter Ineke van Koningsbruggen (1943) developed a special, very intimate relationship with the earth as it exists in certain pockets of farmland. Her paintings look abstract, but they actually convey the concise summary of her experiences in the landscapes that she chose. And, perhaps, they convey the experience these landscapes have with her!

That might sound a bit woolly, but it is in fact incredibly physical and concrete, and one can hardly call the eloquent and sportive Van Koningsbruggen woolly - not even close. It is very much worth the effort to look more closely at Van Koningsbruggen’s working method, where, in a nonverbal way, she enters into a dialogue with the ‘intentions’ and ‘movements’ of the landscape on a specific site.

Her intentions as an artist are on the one hand quite contemporary, due to the abstract, formal, and conceptual elements they entail. On the other hand, her artistry is rooted in the old European – especially French – tradition of landscape painting. The French were the first to search for the essential values of the classical tradition, going back over two thousand years, in the landscape. When artists such as Lorrain, Corot, or Cézanne painted a landscape, they emphasized its sustainability and the permanence, as well as the related elements that provide rhythm, scale, balance, and harmony.

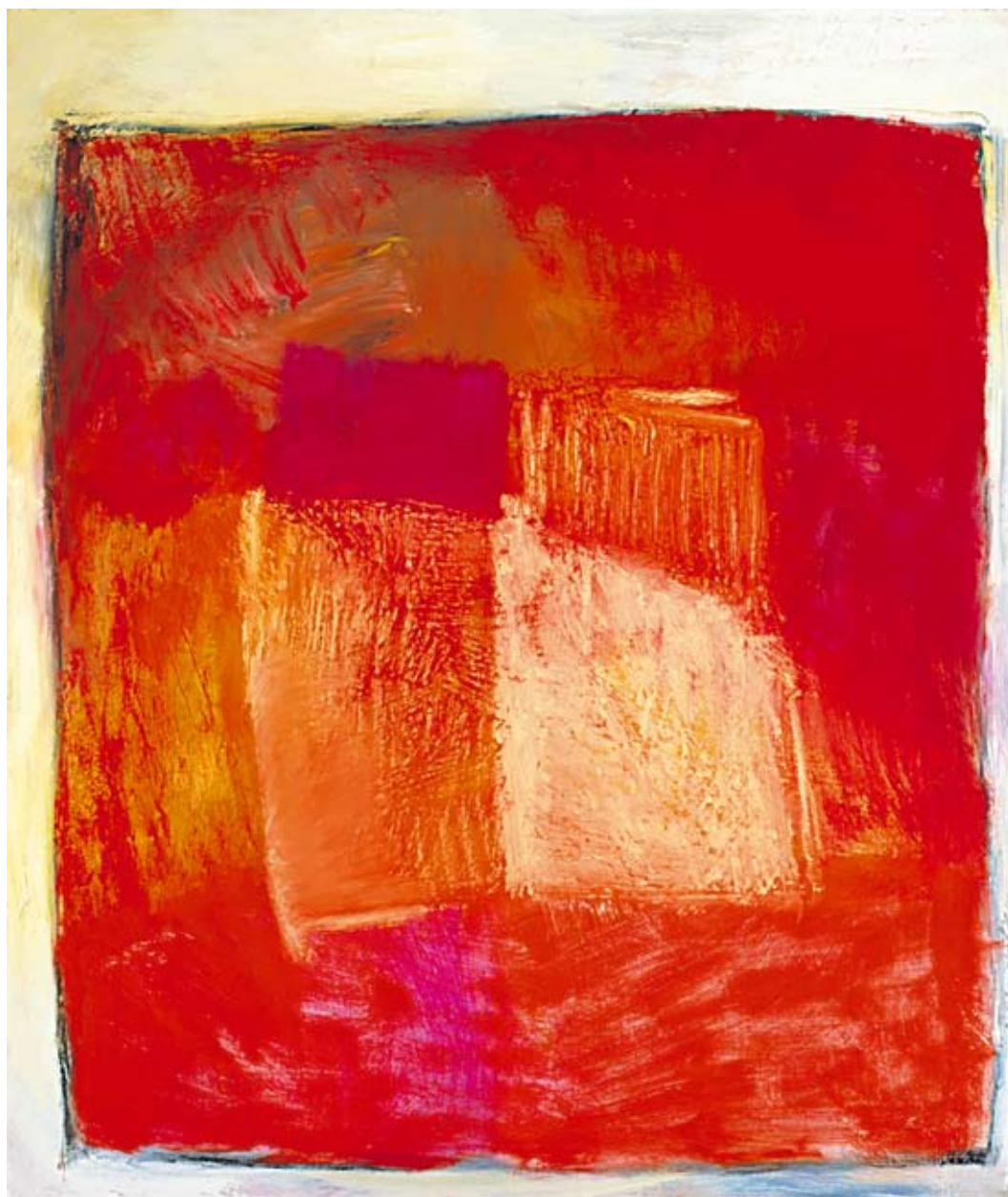

Het lijkt of Van Koningsbruggen, met alle kennis en ervaring die ze heeft als hedendaags schilder, in hun sporen wil treden. Haar gebruik van de verf is dramatisch en haar beeldtaal abstract – natuurlijk keek ze goed naar twintigste-eeuwse Duitse en Amerikaanse schilders – maar haar onderliggende bedoeling lijkt toch geënt te zijn op de klassieke Franse traditie, die een bepaalde kracht en duurzaamheid voelbaar wil maken in een kunstwerk. Vaak is dit overigens een intuïtief gevoelde duurzaamheid, zoals de Franse filosoof Henri Bergson haar verwoorde en de Franse schilder Henri Matisse haar schilderde.

En het is juist de nadruk op die *gevoelde* duurzaamheid, veel meer dan op de *geziene* duurzaamheid, die Van Koningsbruggen een kind van deze tijd maakt. De twintigste-eeuwse kunst kent vele experimenten waarbij kunstenaars zich trachtten te vereenzelvigen met dieren, machines, objecten of de kunst zelf. Van Koningsbruggen laat het landschap, de totale ervaring van het landschap, bezit van zich nemen. Dat gaat, zoals we hieronder zullen zien, niet zonder slag of stoot. Het is niet zomaar iets wat je met je verbeelding doet, wat je verzint. Je doet het, daarentegen, met heel je lichaam en wezen.

It is as if Van Koningsbruggen, with all the knowledge and experience she has as a contemporary artist, aspires to join their tracks. Her use of paint is dramatic and her imagery abstract - of course. Naturally, she observed twentieth-century German and American painters thoroughly - but her underlying intention seems to be grafted onto the classical French tradition, that aspires to make a certain strength and sustainability tangible in a piece of art. Oftentimes, this is an intuitively-felt sustainability, like the French philosopher Henri Bergson articulated and the French painter Henri Matisse painted.

It is the emphasis on this felt sustainability, much more than on the perceived sustainability, that makes Van Koningsbruggen a child of our time. Twentieth-century art knows many experiments where artists attempt to identify themselves with animals, machines, objects, or art itself. Van Koningsbruggen allows the landscape - the total experience of the landscape - to take possession of her. This is not without any struggle, as we will see below. It is not something you just do with your imagination. On the contrary, you do it, with your whole body and spirit.

We gaan hier geen mooi schilderij van maken! We are not going to make a pretty painting here!

Mieke van der Weij

Atelierbezoek bij Ineke van Koningsbruggen

Het grote doek dat in mijn huis hangt van Ineke van Koningsbruggen zou ik niet graag meer willen missen. Geruime tijd heeft het in de kelder gestaan; er werd verbouwd. Ik was blij toen het weer op zijn vertrouwde plek hing. Ook haar kleinere werk op papier koester ik. Dat hangt in de slaapkamer. Als ik wakker word, is het er.

De eerste keer dat ik werk van haar zag, was bij onze wederzijdse vriendin Janine Smits. Ik was meteen onder de indruk, want, zoals Janine het zegt: 'haar werk straalt een enorme kracht, ruimte en vrijheid uit, met daarin veel lagen, niet alleen van de aarde maar vooral van het leven zelf.' Zulke woorden verzin ik dan weer niet, maar die lagen, die zie ik, ook op het doek. Ik zie ze letterlijk als het licht op een speciale manier op het schilderij valt. Je kunt zien dat haar werken een lang proces vergen. Maar hoe ziet dat proces eruit? Daarvoor moet je naar het hoofd, en de ziel van de kunstenaar. Niet eenvoudig om daar naartoe te gaan. Naar haar atelier kan wel.

Een atelierbezoek heeft iets intiems. Toch ben ik welkom om te proberen iets te vangen van dat proces. Ze praat er enthousiast en vurig over. Al kan ze dan opeens midden in dat vuur roepen: 'Woorden beperken het!'

'She takes an entire landscape into her studio'

Haar atelier ligt verscholen in het groen, in de enorme tuin van de modern-klassieke villa in Vught, waar ze met George woont, sinds de kinderen het huis uit zijn. Het is verrassend groot, met veel verschillende ruimtes. Toch is het één geheel.

Op de tafel in het atelier ligt een wirwar van paperassen, kranten, foto's,

Visiting Ineke van Koningsbruggen's studio

I would not want to miss the large canvas by Ineke van Koningsbruggen, hanging in my house. For some time it stood in the basement because of renovations. I was happy when it was back in its familiar place. I also cherish her smaller work on paper. It hangs in the bedroom. When I wake up, it is there.

The first time that I saw her work, was at our mutual friend Janine Smits. I was immediately impressed, because, as Janine says: 'her work radiates an enormous strength, space and freedom, with many layers, not just of the earth but especially of life.' I cannot come up with words like that, but those layers, also on the canvas, I can see. I literally see them when the light falls on the painting in a special way. You can see that her works require a long process. But what does that process look like? To find out, you have to visit the head, and the soul of the artist. It's not easy to go there. However, I can visit her studio.

A visit to an studio has an intimate quality about it. Still, I am welcome to try and catch something of that process. She speaks of it in an enthusiastic and fiery manner. Even though in the midst of all that fire she can suddenly belt out: 'Words limit it!'

'She takes an entire landscape into her studio'

Her studio lies hidden in the green, in the enormous garden of the modern-classic villa in Vught, where she lives with George, since the children moved out. It is surprisingly large, with many different rooms. Still it is a whole.

In the studio, a tangle of papers, newspapers, pictures, negatives, cans with erasers, glue, and business cards is on the table. And there is a silver platter

een strip negatieven, blikjes met gummetjes, lijm, visitekaartjes. En er staat een zilveren schaal met slagroomsoesjes, voor bij de koffie. Op de grond dozen met dia's, een plastic zak ... Er klinkt muziek, radio 4. Het is er koud ... Ineke vindt van niet.

Het is meteen duidelijk wie hier de regie heeft. Ineke heeft zich voorbereid. Er komt een boek met foto's van haar werk op tafel en ze steekt onmiddellijk van wal over kunstenaars die haar hebben geïnspireerd. 'Ik heb een dag zitten schrijven..'

'Giotto natuurlijk, over hem ging mijn scriptie, El Greco, en Velazquez! Als je bij hem een stuk van een japon bekijkt.. dat is net een abstract schilderij! Frans Hals met zijn grove streek, dat is bijna 20ste eeuwse verfgebruik!' en dan, met de zelfspot die haar zo eigen is: '...ben ik weer de juf die al haar lessen altijd helemaal uitschreef'. Tja, zoveel jaren in het kunstonderwijs poets je nooit meer weg.

Al snel gaat het over de aspecten die een rol speelden bij de overgang van figuratief naar abstract in de loop van de kunstgeschiedenis, een overgang die ook in háár werk zit. En dan wordt duidelijk hoe goed ze als 'juf' geweest moet zijn. Ze weet die wonderlijke overgang meteen cultuurhistorisch te duiden.

'Toen er geen opdrachtgevers meer waren voor portretten, omdat de fotografie dat overnam, had de schilderkunst zijn functie verloren. De schilderijen moesten op een andere manier aan de man worden gebracht en het galeriewezen ontstond..' en dan opeens, midden in haar 'college' 'maar eigenlijk vind ik kwalificaties als abstract of figuratief niet zo belangrijk.' Typisch Ineke, zo'n overgang.

with cream puffs, to have with our coffee. On the floor, boxes with slides, a plastic bag... I hear music, (classic) radio 4. It is cold... Ineke does not think so.

It is immediately clear who the director is. Ineke has been preparing herself. A book with pictures of her work comes on the table, and she immediately starts talking about artists who have inspired her.

'I wrote for a day..'

'Giotto, of course, I did my thesis on him, El Greco and Velazquez! With him, when you look at part of a gown... that is almost an abstract painting! Frans Hals with his coarse strokes, that is almost twentieth century use of paint!', and then, with the self-deprecation that is so typical of her: '...here I am, again the teacher that would write out all her lessons completely.' You can never erase that many years in art education.

Soon enough it is about the aspects that played a role in the transition of figurative to abstract in the course of art history, a transition also present in her work. And then it becomes clear how good of a teacher she must have been. She is immediately able to interpret that wondrous transition.

'When there were no more clients for portraits, because photography took over, the art of painting lost its function. The paintings had to be sold in another way, and the gallery arose...', and then, suddenly, in the middle of her 'class': 'but in fact, I don't think qualifications like abstract or figurative are important.' Typically Ineke, a transition like that.

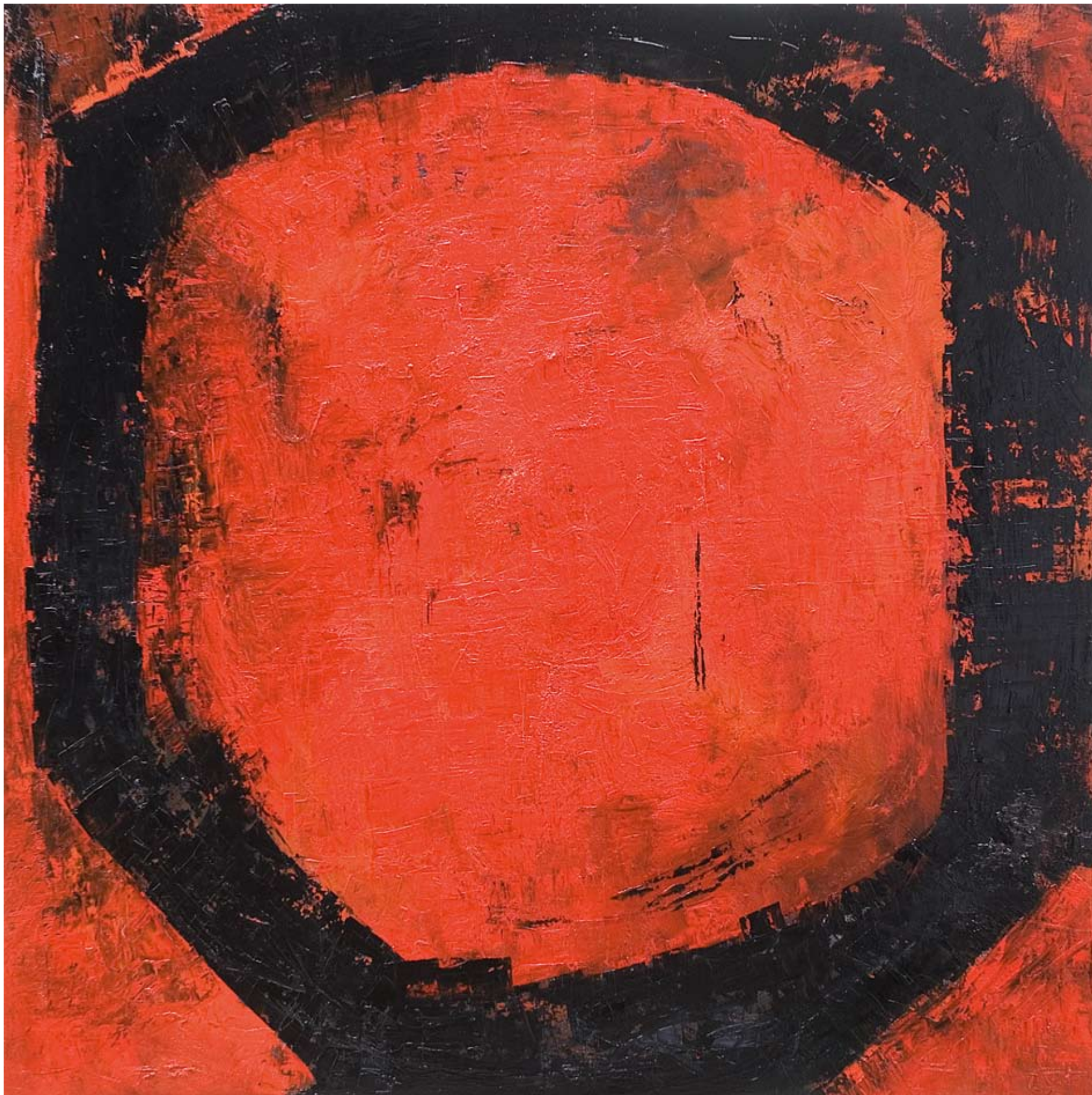

*“Rendieren sterven als gevolg van heimwee.
Heimwee naar de onbegrensde vlakte van het Noorden.”*